

Barbara Niedźwiedzka

European Association for Health Information and Libraries

Forum Bibliotek Medycznych 2/1 (3), 75-78

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dr Barbara Niedźwiedzka
Kraków – CM UJ

EUROPEAN ASSOCIATION FOR HEALTH INFORMATION AND LIBRARIES (EAHIL)

We wrześniu 2007 roku, w czasie warsztatów The European Association for Health Information and Libraries, zorganizowanych tym razem w Krakowie, europejscy bibliotekarze medyczni świętowali 20 urodziny Stowarzyszenia. Były przemówienia, toasty i fajerwerki. Było też bardzo miłe poczucie bycia specjalną, złączoną szczególnymi zadaniami i odpowiedzialnością, społecznością, bez małą wielką rodziną. Wiele osób spotkało się po raz kolejny, ponieważ nigdy nie opuszczają tego najważniejszego profesjonalnego spotkania bibliotekarzy pracujących w sektorze ochrony zdrowia w Europie. Tak że, kiedy obecna Prezydent - Suzanne Bakker, przypomniała w Krakowie najbardziej znaczące momenty w historii EAHIL, zebrani uczestnicy uroczystego obiadu, ponad 300 osób, mogli z przyjemnością i także z dumą spojrzeć wstecz na dokonania Stowarzyszenia, do których przyczynili się oni sami i ci, którzy już zakończyli swoją pracę zawodową oraz tacy, którzy w Krakowie nie byli, ale pracują w Stowarzyszeniu na rzecz rozwoju tego bardzo specjalnego „gatunku” bibliotekarza medycznego (używam tego niezbyt ścisłego, ale prostego określenia, aby nazwać wszystkich bibliotekarzy/pracowników informacji naukowej zatrudnionych w sektorze ochrony zdrowia). Jak to się zaczęło?

W pierwszej połowie lat 80. coraz bardziej oczywiste stawało się, że „gatunek” wyodrębnił się na tyle wyraźnie, że pora jest stworzyć specjalne ramy i platformy dla dalszego rozwoju profesji. „Gatunek” stał się też na tyle liczny, że zbieranie się bibliotekarzy medycznych, jako podgrupy ogólnych stowarzyszeń bibliotekarzy naukowych przestało być efektywne i racjonalne. Było też jasne, że bibliotekarze medyczni w Europie mają nieco odmiennie uwarunkowania niż np. bibliotekarze australijscy i że w jednoczącej się Europie muszą realizować pewne „europejskie” zadania. Powstała więc potrzeba stworzenia europejskiego stowarzyszenia, niejako młodszej siostry amerykańskiego Medical Library Association, ukonstytuowanego w 1898 roku. Rezultatem toczącej się w środowisku bibliotekarzy dyskusji, która na V Międzynarodowym Kongresie Bibliotekarzy Medycznych w Tokyo w 1985 r. zaowocowała postanowieniem zorganizowania pierwszej specjalistycznej konferencji europejskich bibliotek medycznych, była Konferencja w Brukseli

w 1986 roku, na której powołano do życia EAHIL. Oficjalną datą powstania jest jednak moment zarejestrowania Stowarzyszenia w dniu 18 sierpnia 1987 roku w Anglii. Obecnie EAHIL ma swoją siedzibę w Holandii. Warto zaznaczyć, że już na tej pierwszej brukselskiej konferencji dołożono wszelkich starań, przy finansowym wsparciu Komisji Wspólnoty Europejskiej i WHO, aby zapewnić od początku istnienia EAHIL udział bibliotekarzy z krajów Europy Centralnej i Wschodniej. I tak się zaczęło. Przez następne 22 lata EAHIL co rok organizowało międzynarodową konferencję, na której spotykali się europejscy bibliotekarze i zaproszeni goście spoza Europy. Konferencje te odbywały się za każdym razem w innym kraju, nieodmiennie stymulując tym rozwój i organizację lokalnego środowiska. Pod koniec lat 90. w krajach postkomunistycznych, które z początku nie miały silnej reprezentacji w szeregach EAHIL, środowisko bibliotekarzy medycznych stało się na tyle aktywne, że kraje te mogły także stać się organizatorami dorocznych zjazdów Stowarzyszenia (w 1995 - Czechy, w 1998 - Węgry, w 1999 - Estonia, w 2006 - Rumunia, a w 2007 Polska). Zwykle owocowały one radykalnym zwiększeniem się liczby bibliotekarzy należących do Stowarzyszenia w tych krajach i ożywieniem ich działalności.

Obecnie do EAHIL należy 27 bibliotekarzy polskich, a liczba ta wzrosła gwałtownie po Warsztatach „Pathways to new roles” w Krakowie, kiedy to większa grupa bibliotekarzy miała szansę naocznie przekonać się o korzyściach jakie daje ta przynależność. Wprawdzie w porównaniu z 235 bibliotekarzami z Wielkiej Brytanii nie jest to liczba imponująca, ale jesteśmy na drugim miejscu wśród krajów postkomunistycznych, za Łotwą, gdzie aż 41 bibliotekarzy należy do Stowarzyszenia, co jest prawdopodobnie efektem działania Nordic-Baltic Association. Niestety, w Polsce bibliotekarze medyczni nie zorganizowali się jeszcze w ramach lokalnego specjalistycznego stowarzyszenia. Być może jeszcze nie pora, ale tym bardziej warto zaangażować się w działania stowarzyszenia europejskiego.

Członkostwo w EAHIL od początku 2006 roku jest bezpłatne, a niesie z sobą, m.in.: korzyść otrzymywania bezpłatnie kwartalnika *Journal of the EAHIL* (w formie drukowanej lub elektronicznej), możliwość uczestniczenia w tematycznych forach dyskusyjnych, zapisania się na listę wysyłkową aktualnych informacji i, co również ważne - przyjemność należenia do społeczności specjalistów o podobnych zainteresowaniach, problemach i zadaniach. Gorąco zachęcam! Wstąpienie do EAHIL jest proste, wymaga jedynie zgłoszenia chęci, deklaracji, że pracuje się w sektorze ochrony zdrowia oraz czysto formalnego potwierdzenia tego przez krajowego przedstawiciela. Liczba przedstawicieli danego kraju w Radzie EAHIL zależy od liczby osób należących do Stowarzyszenia (jeden przedstawiciel na 25 członków z danego kraju, nie może ich być jednak więcej niż trzech). W 2008 roku mamy w Radzie jednego przedstawiciela z Polski.

Jakie zadania realizuje EAHIL, zrzeszający obecnie 1 360 bibliotekarzy medycznych z ponad 30 krajów? Najważniejsze z nich to: ułatwienie współpracy bibliotek

medycznych i pokrewnych w Europie, ze szczególnym naciskiem na wyrównanie różnic między zachodem i wschodem Europy, wypracowywanie standardów świadczenia usług przez te biblioteki, podnoszenie kwalifikacji bibliotekarzy pełniących rozmaite funkcje, prowadzenie podnoszących te kwalifikacje kursów ustawicznego kształcenia, reprezentowanie środowiska w instytucjach europejskich, co w dobie społeczeństwa informacyjnego jest oczywistością i koniecznością. Aby pełnić te zadania EAHIL posługuje się szeregiem środków i narzędzi. Najważniejszym wydaje się być, wspomniane na początku coroczne spotkanie członków Stowarzyszenia, odbywające się każdorazowo w innym kraju. Naprzemiennie to konferencja lub warsztaty. Różnica między nimi jest bardziej werbalna niż rzeczywista. Warsztaty organizowane są zwykle dla mniejszej liczby uczestników i tak naprawdę są nieco mniejszą konferencją, choć ponawiane są próby zmienienia tego i prowadzenia co drugi rok regularnych warsztatów, w czasie których zebrani wypracowują konkretne produkty. Biorąc pod uwagę fakt, że warsztaty z natury swojej bardzo ograniczają liczbę uczestników, a wciąż jeszcze ważniejszą sprawą dla środowiska wydaje się być coroczny osobisty kontakt i umożliwienie udziału w zjazdach jak największej liczbie bibliotekarzy, kontynuowana jest formuła konferencji. Po co w takim razie nazywać konferencje warsztatami? Ale nie jest to istotne. Ważne jest, że na corocznych spotkaniach Stowarzyszenia prezentowane są osiągnięcia pracowników bibliotek medycznych w rozmaitych obszarach ich działalności: rezultaty badań, prezentacje praktycznych rozwiązań, prace teoretyczne. Bardzo ważnym elementem zjazdów są też około-konferencyjne kursy doskonalenia zawodowego. Te, często jak najbardziej zasługują na nazwę warsztatów, obok oferowanych najrozmaitszych kilkugodzinnych lub całodniowych kursów o bardziej tradycyjnej formie. Kursy i warsztaty, prowadzone są przez doświadczonych praktyków. Dla wielu bibliotekarzy, szczególnie z krajów, gdzie specjalistyczne kształcenie bibliotekarzy medycznych nie jest prowadzone, są jedyną okazją zdobycia nowej wiedzy, umiejętności, zaczerpnienia szerszego oddechu, zobaczenia, co i jak robią zagraniczni koledzy. Wystarczy przejrzeć programy konferencji i warsztatów pod kątem oferowanych szkoleń, aby móc prześledzić jak rozwija się bibliotekarstwo i naukowa informacja medyczna, jakie nowe wyzwania stają przed profesjonalistami w tym obszarze, jak ewoluje ich rola.

Obok dorocznych konferencji, ważną platformą komunikacji jest wydawany przez Stowarzyszenie *Journal of the EAHIL* (wcześniej: *The Newsletter to European Health Librarians* publikowany od 1987). Czasopismo to, początkowo rzeczywiście tylko biuletyn zawierający głównie bieżące informacje, nabiera coraz bardziej naukowego charakteru i obecnie łączy w sobie funkcje pisma informującego o istotnych wydarzeniach, zmianach legislacyjnych, edukacyjnych, z funkcjami czasopisma naukowego, gdzie publikuje się rezultaty badań lub wdrożeń. Celem zmiany, która być może zakończy się wyodrębnieniem czasopisma recenzowanego jest to, aby powstało

pismo, w którym publikowanie będzie liczącym się dorobkiem naukowym i profesjonalnym autorów.

Członkowie EAHIL mogą też brać udział w pracach sub-specjalistycznych grup. Jest ich na razie 4: Pharmaceutical Information Group, European Veterinary Libraries Group, Public Health Special Interest Group oraz Nordic-Baltic Association Group. W planach są inne, m.in. grupa zajmująca się technologiami informacyjnymi. Utworzenie specjalistycznej grupy zależy od inicjatywy osób szczególnie zainteresowanych określoną problematyką i chcących ją zgłębiać i rozwijać w gronie podobnych sobie osób. Grupy te realizują swoje specyficzne projekty, spotykają się przy okazji zjazdów, dyskutują, dzielą informacjami.

EAHIL utrzymuje ścisłe kontakty z podobnymi stowarzyszeniami i innymi organizacjami zajmującymi się problemami informacji naukowej, międzynarodowo i lokalnie. Przede wszystkim ze swoją dużo starszą siostrą Medical Library Association (m.in. poprzez wzajemnych przedstawicieli we władzach obu stowarzyszeń) ale także z IFLA, LIBER i ze stowarzyszeniami krajowymi. Na konferencjach zawsze obecni są reprezentanci innych stowarzyszeń i krajów pozaeuropejskich, wnosząc własną perspektywę, czasem nieco inne problemy i rozwiązania, niekiedy ustawiając poprzeczki wyżej i jeszcze bardziej ambitnie.

Trzeba też wspomnieć, że w pewnych sytuacjach można starać się w EAHIL o dofinansowanie ułatwiające np. udział w konferencji lub w kursach. Jest to jeden z przejawów dbałości Stowarzyszenia o profesjonalny rozwój swoich członków i wyrównywanie szans. Przejawem tej dbałości są też toczące się prace nad certyfikacją kwalifikacji bibliotekarzy medycznych w Europie. Ideą jest, aby bibliotekarz po odpowiednich szkoleniach i z odpowiednim praktycznym doświadczeniem mógł legitymować się formalnym poświadczeniem swoich umiejętności, wydanym przez EAHIL. Prace nad zasadami takiej certyfikacji są już zaawansowane.

To tak pokrótce o EAHIL. Więcej szczegółowych informacji znaleźć można na stronach Stowarzyszenia <http://www.eahil.net/>. Jako przedstawiciel środowiska polskich bibliotekarzy medycznych w Radzie EAHIL chętnie udzielę wszelkich dodatkowych informacji*, mogę pośredniczyć w kontaktach z członkami Stowarzyszenia, a przede wszystkim mogę być Państwa rzecznikiem na zebraniach Rady, prezentować problemy i oczekiwania polskiego środowiska, propozycje czy projekty działań. Proszę się ze mną kontaktować we wszystkich sprawach, które mogą, czy też powinny być, poruszane na forum Rady.

*Dr Barbara N i e d Ź i e d z k a , EAHIL Council Member, adiunkt, kierownik Zakładu Informacji Naukowej Instytutu Zdrowia Publicznego Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego 31-531 Kraków, ul. Grzegórzecka 20, tel. 012 424 13 70, <http://www.izp.cm-uj.krakow.pl>, e-mail: mxiedzw@cyf.kr.edu.pl